

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

[૨૦૧૮] જ એસ.સી.આર. ૩૬૨

ગુરવિન્દર સિંહ ઉર્ફે સોનુ વિગેરે

વિરુદ્ધ

પંજાબ રાજ્ય અને અન્ય

(ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૨૩૦૧-૨૩૦૨ / ૨૦૧૪)

મે ૦૮, ૨૦૧૮

[રંજન ગોગોઈ અને આર. ભાનુમતી, ન્યાયમૂર્તિઓ]

ઈન્ડિયન પીનલ કોડ, ૧૮૬૦ – કલમો ૩૦૪ ભાગ-૧, ૩૦૦ અપવાદ
૪, ૩૦૨ સાથે વંચાણે ૩૪ – હત્યા – જમીન વિવાદ પતાવવા માટે પક્ષકારો
એકઠા થયા – બોલાચાલીના પરિણામે પક્ષકારો વચ્ચે ઝપાઝપી થઈ –
અપીલકર્તા જી રૂમમાંથી કુહાડી લાવ્યો – અપીલકર્તા એસ એ ભોગ બનનારને
હાથથી પકડી રાખ્યો અને જી એ ભોગ બનનારના માથા પર કુહાડીનો ઘા માર્યો

– અપીલકર્તાઓ પણ ઘાયલ થયા – પાંચ દિવસ પછી ફરિયાદ નોંધાઈ – એક મહિના પછી ભોગ બનનારનું તેની ઇજાઓના કારણે મૃત્યુ થયું – ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આરોપી જી ની કલમ ૩૦૨ હેઠળ અને આરોપી એસ ની કલમ ૩૦૨ સાથે વંચાણે કલમ ૩૪ હેઠળ દોષસિદ્ધિ અને તે મુજબ સજા – હાઈકોર્ટ દ્વારા કાયમ રાખવામાં આવી – અપીલ પર, ઠેરવવામાં આવ્યું: આ ઘટનામાં બંને આરોપીઓને ઇજાઓ થઈ હોવાથી, આરોપીઓને થયેલી ઇજાઓની બિન-સ્પષ્ટતા મહત્વ ધારણ કરે છે – બંને પક્ષે કોઈ ઉશ્કેરણી નહોતી – બોલાચાલીના પરિણામે ઝપાઝપી થઈ – ડૉક્ટરનો પુરાવો કે બનાવ વખતે ભોગ બનનાર દારૂના નશામાં હતો – આ સંજોગોમાં, અપીલકર્તા જી રૂમની અંદર ગયો અને કુહાડી લાવ્યો અને ભોગ બનનારના માથા પર મારી – હુમલો કોણે શરૂ કર્યો તે અંગે કોઈ સ્પષ્ટ પુરાવો નથી – બંને પક્ષો નિઃશસ્ત્ર હતા – જોકે આરોપી જી એ કુહાડીનો ઉપયોગ કર્યો હતો પરંતુ ભોગ બનનાર આશરે એક મહિના સુધી જીવિત રહ્યો – આમ અપીલકર્તા ઓએ તેનો અયોગ્ય લાભ લીધો નહોતો – એફઆઈઆર નોંધવામાં પણ પાંચ દિવસનો વિલંબ થયો હતો – આરોપીઓનું કૃત્ય કલમ ૩૦૦ ના 'અપવાદ ૪' હેઠળ આવશે – જે રીતે ઇજા પહોંચાડવામાં આવી હતી તે રીતે વપરાયેલ હથિયાર સ્પષ્ટપણે સ્થાપિત કરે છે કે અપીલકર્તાઓ એવી ઇજા પહોંચાડવાનો ઇરાદો ધરાવતા હતા જે કુદરતી સામાન્ય ક્રમમાં મૃત્યુ નિપજાવવા માટે પૂરતી હતી – તે જોતાં, અપીલકર્તાઓની કલમ ૩૦૨ સાથે વંચાણે કલમ ૩૪ હેઠળની દોષસિદ્ધિ કલમ ૩૦૪ ભાગ-૧ હેઠળની

દોષસિદ્ધિમાં રૂપાંતરિત કરવામાં આવે છે અને સાત વર્ષની કેદની સજા ફટકારવામાં આવે છે.

અપીલો અંશતઃ મંજૂર કરતાં, કોર્ટે ઠેરવેલ કે:

૧.૧ જ્યારે બોલાચાલી થઈ, ત્યારે બંને પક્ષો વચ્ચે ઝપાઝપી થઈ. જે જ બનાવમાં 'એચ' પર હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો, તેમાં આરોપી પક્ષને પણ ઈજાઓ થઈ હતી. એફઆઈઆરમાં ફરિયાદી દ્વારા કરવામાં આવેલા છૂટાછવાયા નિવેદન સિવાય, ફરિયાદપક્ષે આરોપીઓને થયેલી ઈજાઓ અંગે કોઈ સ્પષ્ટતા આપી નથી. આ ઘટનામાં બંને આરોપીઓને ઈજાઓ થઈ હોવાથી, આરોપીઓને થયેલી ઈજાઓની બિન-સ્પષ્ટતા મહત્વ ધારણ કરે છે. આરોપીઓને થયેલી ઈજાઓને ધ્યાનમાં રાખીને, ટ્રાયલ કોર્ટ અને હાઈકોર્ટે બનાવનું મૂળ શોધવાનો પ્રયાસ કરવો જોઈતો હતો. [પેરા ૧૨][૩૬૮-એચ; ૩૬૯-એ-બી]

તખાજી હીરાજી વિરુદ્ધ ઠાકોર કુબેરસિંગ ચમનસિંગ અને અન્ય (૨૦૦૧)

૬ એસસીસી ૧૪૫ – સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો.

૧.૨ પુરાવા પરથી, તે સ્પષ્ટ છે કે બંને પરિવારો એકઠા થયા હતા અને તેઓ જમીન વિવાદ ઉકેલવા માટે ટ્યુબવેલ પાસે વાતચીત કરી રહ્યા હતા. બંને પક્ષે કોઈ ઉશ્કેરણી નહોતી. પોતાના પુરાવામાં, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૬ એ સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે કે બોલાચાલી થઈ હતી જેના પરિણામે બંને પક્ષો વચ્ચે ઝપાઝપી થઈ હતી. ડૉક્ટરના પુરાવા પરથી સામે આવ્યું છે કે ઘટના સમયે 'એચ' દારૂના નશામાં હતો. આ સંજોગોમાં, અપીલકર્તા 'જીએસ' ટ્યુબવેલ

નજીકના રૂમની અંદર ગયો હતો અને કુહાડી લાવ્યો હતો અને મૃતક 'એચ' ના માથા પર મારી હતી. તે જ ઘટનામાં આરોપીઓને પણ ઈજાઓ થઈ હતી. [પેરા ૧૩][૩૬૯-સી-ડી]

૧.૩ હુમલો કોણે શરૂ કર્યો તે અંગે કોઈ સ્પષ્ટ પુરાવો નથી. બંને પક્ષો નિઃશસ્ત્ર હતા. જ્યારે બંને પક્ષો વચ્ચે બોલાચાલી થઈ, ત્યારે આરોપી 'જીએસ' રૂમની અંદર ગયો અને કુહાડી લાવ્યો અને 'એચ' ને માથામાં ઈજા પહોંચાડી. પોસ્ટ-મોર્ટમ પ્રમાણપત્ર પરથી જોવામાં આવે છે કે મૃતક 'એચ' ને બહુવિધ ફ્રેક્ચર સાથે માથામાં ઈજાઓ થઈ હતી, મગજના જમણા ફ્રન્ટો ટેમ્પોરો પેરિએટલ પ્રદેશમાં જમણા ફ્રન્ટો ટેમ્પોરલ અને ટેમ્પોરો પેરિએટલ રિજન ઈન્ફાર્ક્ટ, ડ્વિપક્ષીય ટેમ્પોરલ રિજન અને જમણા પેરિએટલ રિજનમાં હેમરેજિક કન્ટ્રીશન થયું હતું. જોકે, મૃતક 'એચ' લગભગ એક મહિના સુધી જીવિત રહ્યો અને ૦૧.૧૨.૨૦૦૭ ના રોજ ઈજાઓના કારણે મૃત્યુ પામ્યો. જોકે આરોપી 'જીએસ' એ કુહાડીનો ઉપયોગ કર્યો હતો જે એક પ્રચંડ હથિયાર છે, પરંતુ 'એચ' લગભગ એક મહિના સુધી જીવિત રહ્યો હતો. તેથી અપીલકર્તાઓએ તેનો અયોગ્ય લાભ લીધો હોવાનું કહી શકાય નહીં. એફઆઈઆર નોંધવામાં પણ પાંચ દિવસનો વિલંબ થયો હતો; કારણ કે બાબતને પતાવવા માટે વાતચીત ચાલી રહી હતી. સંજોગોની સમગ્રતાને ધ્યાનમાં લેતાં, આરોપીઓનું કૃત્ય આઈપીસી ની કલમ ૩૦૦ ના 'અપવાદ ૪' હેઠળ આવશે. [પેરા ૧૪][૩૬૯-ઈ-એચ]

શ્રીધર ભૂયન વિરુદ્ધ ઓરિસ્સા રાજ્ય (૨૦૦૪) ૧૧ એસસીસી ૩૯૫ :
[૨૦૦૪] ૩ સપ્લી. એસસીઆર ૩૯૫ – સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો.

૧.૪ આઈપીસી ની કલમ ૩૦૦ ની ત્રીજી કલમ બે ભાગો ધરાવે છે. પ્રથમ ભાગ હેઠળ, એ સાબિત થવું જોઈએ કે હાજર રહેલી ઈજા પહોંચાડવાનો ઇરાદો હતો અને બીજા ભાગ હેઠળ, એ સાબિત થવું જોઈએ કે ઈજા કુદરતના સામાન્ય ક્રમમાં મૃત્યુ નિપજાવવા માટે પૂરતી હતી. મૃતકને માથામાં બહુવિધ ફેક્ચર સાથે ઈજાઓ થઈ હતી, મગજના જમણા ફ્રન્ટો ટેમ્પોરો પેરિએટલ પ્રદેશમાં જમણા ફ્રન્ટો ટેમ્પોરલ અને ટેમ્પોરો પેરિએટલ રિજન ઇન્ફાર્ક્ટ, ડ્રિપ્સીય ટેમ્પોરલ રિજન અને જમણા પેરિએટલ રિજનમાં હેમેરેજિક કન્ટ્યુશન થયું હતું. જે રીતે ઈજા પહોંચાડવામાં આવી હતી તે રીતે વપરાયેલ હથિયાર સ્પષ્ટપણે સ્થાપિત કરે છે કે અપીલકર્તાઓ એવી ઈજા પહોંચાડવાનો ઇરાદો ધરાવતા હતા જે કુદરતના સામાન્ય ક્રમમાં મૃત્યુ નિપજાવવા માટે પૂરતી હતી. કેસની હકીકતો અને સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખીને, આઈપીસી ની કલમ ૩૦૨ સાથે વંચાણે કલમ ૩૪ હેઠળ અપીલકર્તાઓની દોષસિદ્ધિ આઈપીસી ની કલમ ૩૦૪ ભાગ-૧ હેઠળની દોષસિદ્ધિ તરીકે રૂપાંતરિત કરવામાં આવે છે અને અપીલકર્તાઓને સાત વર્ષની કેદની સજા ફટકારવામાં આવે છે. [પેરા ૧૭-૧૯][૩૭૧-ડી-ઈ; ૩૭૨-બી-સી, ડી]

નાનકાઉનુ વિરુદ્ધ ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય (૨૦૧૬) ૩ એસસીસી ૩૧૭ :
[૨૦૧૬] ૪ એસસીઆર ૬૨૭ – સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો.

કેસ લો સંદર્ભ

(૨૦૦૧) ૬ એસસીસી ૧૪૫ સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો પેરા ૧૧

[૨૦૦૪] ૩ સપ્લી. એસસીઆર ૩૯૫ સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો પેરા
૧૬

[૨૦૧૬] ૪ એસસીઆર ૬૨૭ સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો પેરા ૧૭

ક્રિમિનલ એપેલેટ જ્યુરિસડિક્શન : ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૨૩૦૧-૨૩૦૨
/ ૨૦૧૪.

ચંદીગઢ ખાતે પંજાબ અને હરિયાણા હાઈકોર્ટના સીઆરએ નં. ૧૧૭૬
ડીબી / ૨૦૧૦ અને ૧૨૨૨ ડીબી / ૨૦૧૦ માં તારીખ ૧૭.૧૨.૨૦૧૨ ના
ચુકાદા અને હુકમમાંથી.

અપીલકર્તાઓ તરફથી અહેમદ ફરાઝ ખાન, દીપક ગોયલ, વકીલો
ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

સામાવાળાઓ તરફથી સુશ્રી ઉત્તરા બબ્બર, સુશ્રી આકાંક્ષા ચૌધરી, સુશ્રી
શ્રદ્ધા ભાર્ગવ, મોહિત ડી. રામ, વકીલો ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ આર. ભાનુમતી દ્વારા આપવામાં આવેલ.

૧. આ અપીલો ચંદીગઢ ખાતે આવેલી પંજાબ અને હરિયાણા હાઈકોર્ટ
દ્વારા સીઆરએ નં. ૧૧૭૬ ડીબી / ૨૦૧૦ અને સીઆરએ નં. ૧૨૨૨ ડીબી /

૨૦૧૦ માં તારીખ ૧૭.૧૨.૨૦૧૨ ના રોજ પસાર કરવામાં આવેલા ચુકાદામાંથી ઉદ્ભવે છે, જેના દ્વારા હાઇકોર્ટે અપીલકર્તાઓની આઈપીસી ની કલમ ૩૦૨ સાથે વંચાણે કલમ ૩૪ હેઠળની દોષસિદ્ધિ અને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલી સજાની બહાલી આપી હતી.

૨. ફરિયાદપક્ષનો કેસ એવો છે કે સુખવિન્દર સિંહ (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૬) મૃતક હરભજન સિંહનો પુત્ર છે. સતનામ સિંહ જે મૃતક હરભજન સિંહનો નાનો ભાઈ છે તે ગામમાં અલગ રહે છે અને હરભજન સિંહના અન્ય બે નાના ભાઈઓ ઇટાલી ગયા છે. અન્ય ભાઈઓના હિસ્સામાં આવતી જમીન પર સતનામ સિંહ ખેતી કરતો હતો; પરંતુ તેઓની ઇચ્છા હતી કે તેમની જમીન પર હરભજન સિંહ ખેતી કરે. સમાધાનપૂર્વક પતાવટ માટે, મામલો ઘણી વખત પંચાયતમાં ગયો હતો; પરંતુ ઉકેલાઈ શક્યો નહોતો. ઘટનાના થોડા દિવસો પહેલાં, સતનામ સિંહનો કૂતરો ખોવાઈ ગયો હતો, જેણે ઉક્ત કૂતરો ખોવાઈ જવા માટે હરભજન સિંહના પરિવાર પર દોષારોપણ કર્યું હતું. તારીખ ૦૨.૧૧.૨૦૦૭ ના રોજ બપોરે આશરે ૦૪:૦૦ વાગ્યે, બંને પરિવારો જમીન અને કૂતરો ખોવાઈ જવા બાબતે ચર્ચા કરવા એકઠા થયા હતા. ફરિયાદી-સુખવિન્દર સિંહ, મૃતક હરભજન સિંહ, તેમના કાકા સતનામ સિંહ, સતનામ સિંહનો પુત્ર ગુરવિન્દર સિંહ ઉર્ફે સોનુ અને ગામના અન્ય લોકો સંદીપ સિંહ, મખન સિંહ પણ ઉક્ત બેઠકમાં સામેલ થયા હતા, જે દાસુપુર ગામ પાસે આવેલા ટ્યુબવેલ પર યોજાઈ હતી. સમાધાન માટેની ચર્ચા દરમિયાન, ઉગ્ર બોલાચાલી થઈ હતી અને અપીલકર્તાઓ સતનામ સિંહ અને ગુરવિન્દર સિંહે તેમને ઢીકાપાટુનો માર માર્યો હતો. સતનામ

સિંહે જમીનના ભાગલા પાડવા બદલ પાઠ ભણાવવા માટે હરભજન સિંહેને પકડી લેવા માટે 'લલકારા' પણ કર્યો હતો. તે દરમિયાન, અપીલકર્તા ગુરવિન્દર સિંહ ટ્યુબવેલ પાસેના રૂમમાંથી કુહાડી લઈ આવ્યો અને સતનામ સિંહે હરભજન સિંહેને હાથથી પકડી રાખ્યો. ગુરવિન્દર સિંહે હરભજન સિંહેને કુહાડીનો ઘા માર્યો જે તેના માથા પર વાગ્યો અને હરભજન સિંહ લોહીલુહાણ થઈ ગયો.

૩. ફરિયાદી-સુખવિન્દર સિંહ પોતાના પિતાને સિવિલ હોસ્પિટલ, કરતારપુર લઈ ગયા. પ્રાથમિક સારવાર પછી, હરભજન સિંહેને જોશી હોસ્પિટલ, જલંધર રિફર કરવામાં આવ્યા જ્યાં તેમને વધુ સારવાર માટે દાખલ કરવામાં આવ્યા. ઘટના પછી પણ, સમાધાન માટેની વાતચીત ચાલી રહી હોવાથી, આ ઘટના અંગે કોઈ ફરિયાદ નોંધાઈ નહોતી. બાબત પતી ન શકતાં, સુખવિન્દર સિંહે તારીખ ૦૭.૧૧.૨૦૦૭ ના રોજ ફરિયાદ નોંધાવી, જેના આધારે આઈપીસી ની કલમ ૩૦૭ સાથે વંચાણે કલમ ૩૪ હેઠળ એફઆઈઆર નં. ૧૭૮ / ૨૦૦૭ નોંધવામાં આવી હતી. તપાસ અધિકારી દ્વારા પ્રાથમિક તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી. તારીખ ૦૧.૧૨.૨૦૦૭ ના રોજ હરભજન સિંહેનું ઇજાઓના કારણે મૃત્યુ થયું હતું અને કેસ આઈપીસી ની કલમ ૩૦૨ સાથે વંચાણે કલમ ૩૪ માં ફેરવવામાં આવ્યો હતો. મેડિકલ ઓફિસર ડૉ. એમ.બી. બાલી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧) એ હરભજન સિંહેના શબનું પોસ્ટમોર્ટમ કર્યું હતું. વધુ તપાસ પૂર્ણ કરવામાં આવી હતી અને અપીલકર્તાઓ/આરોપી વ્યક્તિઓ સામે આઈપીસી ની કલમ ૩૦૨ સાથે વંચાણે કલમ ૩૪ હેઠળ ચાર્જશીટ દાખલ કરવામાં આવી હતી.

જ. આરોપીઓનો વાંક સાબિત કરવા માટે ફરિયાદપક્ષે સુખવિન્દર સિંહ (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૬), સંદીપ સિંહ (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૭), મેડિકલ ઓફિસર ડૉ. એમ.બી. બાલી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧) અને અન્ય સાક્ષીઓની તપાસ કરી હતી. સીઆરપીસી ની કલમ ૩૧૩ હેઠળ અપીલકર્તાઓ/આરોપીઓને ગુનાહિત પુરાવા અને સંજોગો અંગે પ્રશ્નો પૂછવામાં આવ્યા હતા અને આરોપીઓએ તે તમામને નકારી કાઢ્યા હતા. આરોપીઓ તરફથી બચાવ પક્ષના સાક્ષીઓ ડૉ. મોહિન્દરજીત સિંહ (બચાવપક્ષના સાક્ષી-૧) અને કુલદીપ કૌર (બચાવપક્ષના સાક્ષી-૨) ની પણ તપાસ કરવામાં આવી હતી.

પ. પુરાવાની વિચારણા પર, ટ્રાયલ કોર્ટે ઠેરવ્યું કે સુખવિન્દર સિંહ (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૬) અને સંદીપ સિંહ (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૭) ના પુરાવા દ્વારા ફરિયાદપક્ષે આરોપીઓનો વાંક વાજબી શંકાથી પર સાબિત કર્યો છે. ટ્રાયલ કોર્ટે બચાવ પક્ષની એ વાતને અવિશ્વસનીય ગણીને ફગાવી દીધી કે આરોપીઓના નોકર મિકુએ મૃતક હરભજન સિંહને ઇજાઓ પહોંચાડી હતી. આવા તારણો પર, ટ્રાયલ કોર્ટે અપીલકર્તાઓ/આરોપીઓ ગુરવિન્દર સિંહને આઈપીસી ની કલમ ૩૦૨ હેઠળ અને સતનામ સિંહને આઈપીસી ની કલમ ૩૦૨ સાથે વંચાણે કલમ ૩૪ હેઠળ દોષિત ઠેરવ્યા અને તેમને આજીવન કેદ ભોગવવાની અને દરેકને રૂ. ૧૦,૦૦૦/- નો દંડ ભરવાની સજા ફટકારી. વ્યથિત થઈને, અપીલકર્તાઓએ હાઈકોર્ટ સમક્ષ અપીલ દાખલ કરી અને

હાઈકોર્ટે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા અપીલકર્તાઓ પર લાદવામાં આવેલી દોષસિદ્ધિ અને સજાની બહાલી આપી. તેથી, આ અપીલ.

૬. દોષસિદ્ધિના ચુકાદાને પડકારતાં, અપીલકર્તાઓના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી કે પ્રથમ માહિતી અહેવાલ નોંધવામાં પાંચ દિવસનો વિલંબ થયો હોવાથી, ફરિયાદપક્ષના કેસ અંગે ગંભીર શંકાઓ ઉપસ્થિત થાય છે. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે અપીલકર્તાઓ/આરોપીઓને પણ ઇજાઓ થઈ હતી જેના માટે ફરિયાદપક્ષે કોઈ સ્પષ્ટતા આપી નથી અને ફરિયાદપક્ષે બનાવનું મૂળ છુપાવ્યું છે. અપીલકર્તાઓના વિદ્વાન વકીલે અન્ય બાબતોની સાથે એવી દલીલ કરી હતી કે જો ફરિયાદપક્ષના આક્ષેપો સંપૂર્ણપણે સ્વીકારવામાં આવે તો પણ, પુરાવા પરથી બહાર આવતા સંજોગોને ધ્યાનમાં લેતાં આઈપીસી ની કલમ ૩૦૨ હેઠળનો ગુનો બનતો નથી કારણ કે જ્યારે પક્ષકારો જમીન વિવાદ પતાવવા એકઠા થયા હતા ત્યારે અચાનક ઝઘડામાં આ હુમલો થયો હતો.

૭. જવાબમાં, રાજ્યના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે ફરિયાદપક્ષ દ્વારા રજૂ કરાયેલા પુરાવા અને મૃતકને માથામાં પહોંચાડવામાં આવેલી ઇજાઓના સ્વરૂપને ધ્યાનમાં લેતાં, ટ્રાયલ કોર્ટ આઈપીસી ની કલમ ૩૦૨ હેઠળ દોષસિદ્ધિ નોંધવામાં સાચી હતી અને હાઈકોર્ટે અપીલ યોગ્ય રીતે ફગાવી દીધી છે.

૮. પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષીઓ સુખવિન્દર સિંહ (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૬) અને સંદીપ સિંહ (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૭) ના પુરાવાને તબીબી પુરાવા દ્વારા સમર્થન મળ્યું હતું. ફરિયાદપક્ષે સાબિત કર્યું છે કે હરભજન સિંહનું મૃત્યુ

નિપજાવવા માટે આરોપીઓ જવાબદાર હતા. તે જ બનાવમાં, અપીલકર્તા સતનામ સિંહને પણ ઇજાઓ થઈ હતી. તે જ દિવસે એટલે કે ૦૨.૧૧.૨૦૦૭ ના રોજ સાંજે ૦૪:૪૫ વાગ્યે, મેડિકલ ઓફિસર ડૉ. મોહિન્દરજીત સિંહ (બચાવપક્ષના સાક્ષી-૧) એ આરોપી સતનામ સિંહની તપાસ કરી અને સતનામ સિંહના શરીર પર નીચેની ઇજાઓની નોંધ લીધી:—

૧. કપાળના ભાગે ૬.૦ સેમી × ૦.૫ સેમી નો એક કપાયેલો ઘા;
૨. ડાબા કપાળના ભાગે ૫.૫ સેમી × ૦.૫ સેમી નો એક કપાયેલો ઘા.

સારવાર બાદ દર્દીને રજા આપવામાં આવી હતી. તે જ દિવસે, ડૉ. મોહિન્દરજીત સિંહ (બચાવપક્ષના સાક્ષી-૧) એ આરોપી ગુરવિન્દર સિંહની પણ તપાસ કરી અને ગુરવિન્દર સિંહના શરીર પર નીચેની ઇજાઓની નોંધ લીધી:—

૧. જમણા ટેમ્પોરલ પેરિએટલ ભાગે ૩.૦ સેમી × ૦.૫ સેમી નો એક કપાયેલો ઘા;

૨. કપાળના જમણા ભાગે ૦.૫ સેમી × ૦.૫ સેમી નો છોલાયેલો ઘા;

૩. આગળના હાથ પર ૩.૦ સેમી × ૦.૫ સેમી નો ફાટેલો ઘા.

૯. અપીલકર્તાઓની રજૂઆત એવી છે કે ફરિયાદપક્ષે આરોપીઓના શરીર પરની ઇજાઓ સમજાવી નથી અને માત્ર ફરિયાદી પક્ષે આરોપીઓ પર હુમલો કર્યો હતો અને ફરિયાદી પક્ષ આક્રમણખોર છે. પોતાના નિવેદનમાં સુખવિન્દર સિંહે જણાવ્યું છે કે તેણે સતનામ સિંહના માથા પર હુમલો કર્યો હતો અને તેને

ઈજા પહોંચાડી હતી. અપીલકર્તાઓ વતી રજૂ કરાયેલી દલીલ એવી છે કે ફરિયાદી પક્ષ આક્રમણખોર હતો અને ફરિયાદપક્ષ આરોપીઓના શરીર પરની ઈજાઓ સમજાવવામાં નિષ્ફળ રહ્યો હતો અને તેથી, ફરિયાદપક્ષના કેસ પર અવિશ્વાસ કરવો જોઈએ.

૧૦. એવો કોઈ અપરિવર્તનશીલ સિદ્ધાંત માની શકાય નહીં કે જેવી આરોપીને તે જ વ્યવહારમાં ઈજાઓ થાય, એટલે ફરિયાદી પક્ષ જ આક્રમણખોર હતો – એવો કોઈ નિયમ માની શકાય નહીં કે ફરિયાદપક્ષ ઈજાઓ સમજાવવા બંધાયેલો છે અને તેની નિષ્ફળતા પર ફરિયાદપક્ષના કેસ પર અવિશ્વાસ કરવો જ જોઈએ. એ સુસ્થાપિત છે કે આરોપીના શરીર પરની ઈજાઓ સમજાવવાનો બોજ ફરિયાદપક્ષ પર નાખતા પહેલાં, બે શરતો સંતોષાવી જોઈએ:– (૧) તે જ બનાવમાં આરોપીને ઈજાઓ થઈ હોવી જોઈએ; અને (૨) આરોપીને થયેલી ઈજાઓ ગંભીર સ્વરૂપની હોવી જોઈએ.

૧૧. આ કોર્ટે તખાજી હીરાજી વિરુદ્ધ ઠાકોર કુબેરસિંગ ચમનસિંગ અને અન્ય, (૨૦૦૧) ૬ એસસીસી ૧૪૫ માં આરોપી વ્યક્તિને થયેલી ઈજાઓની બિન-સ્પષ્ટતાની અસર પર વિચાર કર્યો હતો અને નીચે મુજબ ઠેરવ્યું હતું:

“૧૭. વિચારણા માટે ઉપસ્થિત થતો પ્રથમ પ્રશ્ન એ છે કે આરોપી વ્યક્તિઓને થયેલી ઈજાઓની બિન-સ્પષ્ટતાની શું અસર છે. રાજેન્દ્ર સિંહ વિરુદ્ધ બિહાર રાજ્ય (૨૦૦૦) ૪ એસસીસી ૨૮૮, રામ સુંદર યાદવ વિરુદ્ધ બિહાર રાજ્ય

(૧૯૯૮) ૭ એસસીસી ૩૬૫ અને વિજયી સિંહ વિરુદ્ધ યુ.પી. રાજ્ય (૧૯૯૦) ૩ એસસીસી ૧૯૦, તમામ ત્રણ-ન્યાયાધીશોની બેન્ચના નિર્ણયોમાં, સતત લેવાયેલો અભિપ્રાય એ છે કે કાયદાની બાબત તરીકે અથવા અપરિવર્તનશીલ નિયમ તરીકે એવું ઠેરવી શકાય નહીં કે જ્યારે પણ આરોપીને તે જ બનાવમાં ઈજા થાય, ત્યારે ફરિયાદપક્ષ ઈજા સમજાવવા બંધાયેલો છે અને ફરિયાદપક્ષ તેમ કરવામાં નિષ્ફળ જાય તો ફરિયાદપક્ષના કેસ પર અવિશ્વાસ કરવો જોઈએ. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષીઓ દ્વારા આરોપી વ્યક્તિઓના શરીર પરની ઈજાઓની બિન-સ્પષ્ટતા ફરિયાદપક્ષના કેસને અસર કરે તે પહેલાં, અદાલતે બે શરતોના અસ્તિત્વથી સંતુષ્ટ થવું પડે: (૧) આરોપીના શરીર પરની ઈજા ગંભીર સ્વરૂપની હતી; અને (૨) આવી ઈજાઓ પ્રશ્નવાળા બનાવના સમયે જ થઈ હોવી જોઈએ. જ્યારે પુરાવામાં હિત ધરાવતા અથવા પક્ષપાતી સાક્ષીઓ હોય અથવા જ્યાં બચાવ પક્ષ એવી આવૃત્તિ રજૂ કરે જે સંભાવનામાં ફરિયાદપક્ષની સાથે સ્પર્ધા કરે છે ત્યારે ઈજાઓની બિન-સ્પષ્ટતા વધુ મહત્વ ધારણ કરે છે. જ્યાં પુરાવો સ્પષ્ટ, પ્રતીતિકારક અને વિશ્વાસપાત્ર હોય અને જ્યાં કોર્ટ અસત્યમાંથી સત્યને અલગ કરી શકે ત્યાં આરોપી વ્યક્તિઓના પક્ષે થયેલી ઈજાઓ ફરિયાદપક્ષ દ્વારા સમજાવવામાં આવી નથી તે માત્ર હકીકત પોતાનામાં ફરિયાદપક્ષના સાક્ષીઓની જુબાની અને પરિણામે સમગ્ર ફરિયાદપક્ષના કેસને નકારી કાઢવાનો એકમાત્ર આધાર હોઈ શકે નહીં.”

૧૨. હાલના કેસમાં, આ ઘટના ટ્યુબવેલ પાસે બની હતી જ્યાં બંને પક્ષો જમીન વિવાદ પતાવવા એકઠા થયા હતા. જ્યારે બોલાચાલી થઈ, ત્યારે બંને

પક્ષો વચ્ચે ઝપાઝપી થઈ હતી. જે જ બનાવમાં હરભજન સિંહ પર હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો, તેમાં આરોપી પક્ષને પણ ઈજાઓ થઈ હતી. એફઆઈઆરમાં ફરિયાદી-સુખવિન્દર સિંહ દ્વારા કરવામાં આવેલા છૂટાછવાયા નિવેદન સિવાય, ફરિયાદપક્ષે આરોપીઓને થયેલી ઈજાઓ અંગે કોઈ સ્પષ્ટતા આપી નથી. આ ઘટનામાં બંને આરોપીઓને ઈજાઓ થઈ હોવાથી, આરોપીઓને થયેલી ઈજાઓની બિન-સ્પષ્ટતા મહત્વ ધારણ કરે છે. આરોપીઓને થયેલી ઈજાઓને ધ્યાનમાં રાખીને, ટ્રાયલ કોર્ટ અને હાઈકોર્ટે બનાવનું મૂળ શોધવાનો પ્રયાસ કરવો જોઈતો હતો.

૧૩. પુરાવા પરથી, એ સ્પષ્ટ છે કે બંને પરિવારો એકઠા થયા હતા અને તેઓ જમીન વિવાદ ઉકેલવા માટે ટ્યુબવેલ પાસે વાતચીત કરી રહ્યા હતા. બંને પક્ષે કોઈ ઉશ્કેરણી નહોતી. પોતાના પુરાવામાં, સુખવિન્દર સિંહ (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૬) એ સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે કે બોલાચાલી થઈ હતી જેના પરિણામે બંને પક્ષો વચ્ચે ઝપાઝપી થઈ હતી. ડૉ. મોહિન્દરજીત સિંહ (બચાવપક્ષના સાક્ષી-૧) ના પુરાવા પરથી સામે આવ્યું છે કે ઘટના સમયે હરભજન સિંહ દારૂના નશામાં હતો. હોસ્પિટલમાં દાખલ કરતી વખતે હરભજન સિંહની તપાસ કરતી વખતે, ડૉ. મોહિન્દરજીત સિંહ (બચાવપક્ષના સાક્ષી-૧) એ નોંધ્યું હતું કે “દર્દીના શ્વાસમાં આલ્કોહોલની ગંધ હાજર હતી”. આ સંજોગોમાં, અપીલકર્તા ગુરવિન્દર સિંહ ટ્યુબવેલ નજીકના રૂમની અંદર ગયો હતો અને કુહાડી લાવ્યો હતો અને મૃતક હરભજન સિંહના માથા પર મારી હતી. અગાઉ નિર્દેશ કર્યો તેમ, તે જ બનાવમાં આરોપીઓને પણ ઈજાઓ થઈ હતી.

૧૪. હુમલો કોણે શરૂ કર્યો તે અંગે કોઈ સ્પષ્ટ પુરાવો નથી. બંને પક્ષો નિઃશસ્ત્ર હતા. જ્યારે બંને પક્ષો વચ્ચે બોલાચાલી થઈ, ત્યારે આરોપી ગુરવિન્દર સિંહ રૂમની અંદર ગયો અને કુહાડી લાવ્યો અને હરભજન સિંહને માથામાં ઈજા પહોંચાડી. પોસ્ટ-મોર્ટમ પ્રમાણપત્ર (આંક પી.એ) પરથી જોવામાં આવે છે કે મૃતક હરભજન સિંહને બહુવિધ ફેક્ચર સાથે માથામાં ઈજાઓ થઈ હતી, મગજના જમણા ફ્રન્ટો ટેમ્પોરો પેરિએટલ પ્રદેશમાં જમણા ફ્રન્ટો ટેમ્પોરલ અને ટેમ્પોરો પેરિએટલ રિજન ઇન્ફાર્ક્ટ, ડ્રિપ્સીય ટેમ્પોરલ રિજન અને જમણા પેરિએટલ રિજનમાં હેમેરેજિક કન્ટ્રીશન થયું હતું. જોકે, મૃતક હરભજન સિંહ લગભગ એક મહિના સુધી જીવિત રહ્યો અને ૦૧.૧૨.૨૦૦૭ ના રોજ ઈજાઓના કારણે મૃત્યુ પામ્યો. જોકે આરોપી ગુરવિન્દર સિંહ કુહાડીનો ઉપયોગ કર્યો હતો જે એક પ્રચંડ હથિયાર છે, પરંતુ હરભજન સિંહ લગભગ એક મહિના સુધી જીવિત રહ્યો હતો. તેથી અપીલકર્તાઓએ તેનો અયોગ્ય લાભ લીધો હોવાનું કહી શકાય નહીં. એક્ઝાઈબિટ નોંધવામાં પણ પાંચ દિવસનો વિલંબ થયો હતો; કારણ કે બાબતને પતાવવા માટે વાતચીત ચાલી રહી હતી. સંજોગોની સમગ્રતાને ધ્યાનમાં લેતાં, અમારા મતે, આરોપીઓનું કૃત્ય આઈપીસી ની કલમ ૩૦૦ ના “અપવાદ ૪” હેઠળ આવશે.

૧૫. આઈપીસી ની કલમ ૩૦૦ ના “અપવાદ ૪” ને અમલમાં લાવવા માટે, એ સ્થાપિત કરવું પડશે કે ગુનેગારે અયોગ્ય લાભ લીધા વિના અને ફૂર કે અસામાન્ય રીતે વર્ત્યા વિના, પૂર્વઆયોજન વગર, અચાનક ઝઘડામાં આવેગની ગરમીમાં આ કૃત્ય આચર્યું હતું.

૧૬. આઈપીસી ની કલમ ૩૦૦ ના “અપવાદ ૪” ના વ્યાપ પર વિચાર કરતાં, શ્રીધર ભૂયન વિરુદ્ધ ઓરિસ્સા રાજ્ય, (૨૦૦૪) ૧૧ એસસીસી ૩૯૫ માં, નીચે મુજબ ઠેરવવામાં આવ્યું હતું:

“૮. આઈપીસી ની કલમ ૩૦૦ નો ચોથો અપવાદ અચાનક ઝઘડામાં થયેલા કૃત્યોને આવરી લે છે. ઉક્ત અપવાદ પ્રથમ અપવાદ હેઠળ આવરી ન લેવાયેલા ફરિયાદપક્ષના કેસ સાથે સંબંધિત છે, જે પછી તેનું સ્થાન વધુ યોગ્ય બન્યું હોત. આ અપવાદ સમાન સિદ્ધાંત પર આધારિત છે, કારણ કે બંનેમાં પૂર્વઆયોજનનો અભાવ હોય છે. પરંતુ, જ્યારે અપવાદ ૧ ના કિસ્સામાં આત્મસંયમ સંપૂર્ણપણે ગુમાવી દેવાય છે, ત્યારે અપવાદ ૪ ના કિસ્સામાં, માત્ર આવેગની ગરમી હોય છે જે માણસોની સ્વસ્થ બુદ્ધિને ઢાંકી દે છે અને તેમને એવા કાર્યો કરવા પ્રેરે છે જે તેઓ અન્યથા ન કરે. અપવાદ ૧ ની જેમ અપવાદ ૪ માં પણ ઉશ્કેરણી હોય છે; પરંતુ થયેલી ઈજા તે ઉશ્કેરણીનું સીધું પરિણામ નથી. વાસ્તવમાં અપવાદ ૪ એવા કિસ્સાઓ સાથે કામ કરે છે જેમાં ભલે કોઈ ઘા મારવામાં આવ્યો હોય, અથવા વિવાદના મૂળમાં કોઈ ઉશ્કેરણી આપવામાં આવી હોય અથવા ગમે તે રીતે ઝઘડો શરૂ થયો હોય, તેમ છતાં બંને પક્ષોનું અનુગામી વર્તન તેમને દોષના સંદર્ભમાં સમાન સ્તરે મૂકે છે. ‘અચાનક ઝઘડો’ પરસ્પર ઉશ્કેરણી અને બંને તરફથી મારામારી સૂચવે છે. ત્યારે આચરેલી માનવહત્યા સ્પષ્ટપણે એકતરફી ઉશ્કેરણી પર શોધી શકાય તેવી નથી, કે આવા કેસોમાં સમગ્ર દોષ એક પક્ષ પર મૂકી શકાય નહીં. કારણ કે જો એવું હોત, તો વધુ યોગ્ય રીતે લાગુ પડતો અપવાદ ૧ હોત. લડવા માટે કોઈ અગાઉની વિચારણા કે ઢ્રઢ

સંકલ્પ હોતો નથી. લડાઈ અચાનક થાય છે, જેના માટે બંને પક્ષો વધુ કે ઓછા અંશે દોષિત હોય છે. એવું બની શકે કે તેમનામાંથી એકે તેની શરૂઆત કરી હોય, પરંતુ જો બીજાએ પોતાના વર્તનથી તેને વધારી ન હોત તો તેણે આ ગંભીર વળાંક ન લીધો હોત. ત્યાં પરસ્પર ઉશ્કેરણી અને વૃદ્ધિ હોય છે, અને દરેક લડવૈયા પર આવતા દોષના હિસ્સાની વહેંચણી કરવી મુશ્કેલ હોય છે. જો મૃત્યુ નિપજાવવામાં આવે તો અપવાદ જ ની મદદ મેળવી શકાય છે: (એ) પૂર્વઆયોજન વિના; (બી) અચાનક ઝઘડામાં; (સી) ગુનેગારે અચોગ્ય લાભ લીધા વિના અથવા ફૂર કે અસામાન્ય રીતે વતર્યા વિના; અને (ડી) લડાઈ જે વ્યક્તિની હત્યા કરવામાં આવી હોય તેની સાથે જ હોવી જોઈએ.

અપવાદ જ ની અંદર કેસ લાવવા માટે તેમાં ઉદ્દેખિત તમામ ઘટકો મળવા જોઈએ. એ નોંધવું જરૂરી છે કે આઈપીસી ની કલમ ૩૦૦ ના અપવાદ જ માં વપરાયેલ 'લડાઈ' આઈપીસી માં વ્યાખ્યાયિત નથી. લડાઈ કરવા માટે બે વ્યક્તિઓની જરૂર પડે છે. આવેગની ગરમી માટે જરૂરી છે કે આવેગ શાંત થવા માટે કોઈ સમય ન મળવો જોઈએ અને આ કેસમાં, પક્ષકારો શરૂઆતમાં મૌખિક બોલાચાલીના કારણે ક્રોધાવેશમાં આવી ગયા હતા. લડાઈ એ હથિયારો સાથે કે વગર બે અને વધુ વ્યક્તિઓ વચ્ચેનો મુકાબલો છે. અચાનક ઝઘડો શું ગણાશે તે અંગે કોઈ સામાન્ય નિયમ બનાવવો શક્ય નથી. તે હકીકતનો પ્રશ્ન છે અને ઝઘડો અચાનક છે કે નહીં તે અનિવાર્યપણે દરેક કેસની સાબિત થયેલી હકીકતો પર આધારિત હોવો જોઈએ. અપવાદ જ ના ઉપયોગ માટે, માત્ર એટલું દર્શાવવું

પૂરતું નથી કે અચાનક ઝઘડો થયો હતો અને કોઈ પૂર્વઆયોજન નહોતું. વધુમાં એ દર્શાવવું જોઈએ કે ગુનેગારે અયોગ્ય લાભ લીધો નથી અથવા ફૂર કે અસામાન્ય રીતે વત્ત્યા નથી. જોગવાઈમાં વપરાયેલ શબ્દપ્રયોગ 'અયોગ્ય લાભ' નો અર્થ 'ગેરવાજબી લાભ' થાય છે."

૧૭. વિચારણા માટે ઉપસ્થિત થતો પ્રશ્ન એ ગુનાનું સ્વરૂપ છે કે શું તે આઈપીસી ની કલમ ૩૦૪ ભાગ-૧ કે ભાગ-૨ હેઠળ આવશે. આઈપીસી ની કલમ ૩૦૦ ની ત્રીજી કલમ બે ભાગો ધરાવે છે. પ્રથમ ભાગ હેઠળ, એ સાબિત થવું જોઈએ કે હાજર રહેલી ઇજા પહોંચાડવાનો ઇરાદો હતો અને બીજા ભાગ હેઠળ, એ સાબિત થવું જોઈએ કે ઇજા કુદરતના સામાન્ય ક્રમમાં મૃત્યુ નિપજાવવા માટે પૂરતી હતી. અગાઉ ચર્ચા કર્યા મુજબ, મૃતક હરભજન સિંહ પર માથા પર કુહાડીથી હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો અને તેને બહુવિધ ફેક્ચર, મગજના જમણા ફ્રન્ટો ટેમ્પોરો પેરિએટલ પ્રદેશમાં જમણા ફ્રન્ટો ટેમ્પોરલ અને ટેમ્પોરો પેરિએટલ રિજન ઇન્ફાર્ક્ટ, ક્લિપક્ષીય ટેમ્પોરલ રિજન અને જમણા પેરિએટલ રિજનમાં હેમેરેજિક કન્ટ્યુશન થયું હતું. હરભજન સિંહને માથામાં થયેલી ઇજા કુદરતના સામાન્ય ક્રમમાં મૃત્યુ નિપજાવવા માટે પૂરતી હતી. આરોપીઓ હરભજન સિંહને એવી ઇજા પહોંચાડવાનો ઇરાદો ધરાવતા હતા જે કુદરતના સામાન્ય ક્રમમાં મૃત્યુ નિપજાવવા માટે પૂરતી હતી. નાનકાઉનુ વિરુદ્ધ ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય (૨૦૧૬) ૩ એસસીસી ૩૧૭ માં નીચે મુજબ ઠેરવવામાં આવ્યું હતું:

“૧૨. આઈપીસી ની કલમ ૩૦૦ ની કલમ ત્રણમાં ભાર કુદરતના સામાન્ય ક્રમમાં મૃત્યુ નિપજાવવા માટેની ઇજાની પર્યાપ્તતા પર છે. પર્યાપ્તતા એ કુદરતના સામાન્ય ક્રમમાં મૃત્યુની ઊંચી સંભાવના છે. જ્યારે પર્યાપ્તતા અસ્તિત્વ ધરાવે છે અને મૃત્યુ થાય છે, ત્યારે આવી ઇજા પહોંચાડવાનો ઇરાદો માનવામાં આવે છે અને આવો ગુનો કરવો એ હત્યા છે. ઇજાની પર્યાપ્તતા નક્કી કરવા માટે, કેટલીકવાર વપરાયેલા હથિયારનું સ્વરૂપ, કેટલીકવાર શરીરનો જે ભાગ જેના પર ઇજા થઈ છે અને કેટલીકવાર બંને સુસંગત હોય છે. વપરાયેલા હથિયારના સ્વરૂપ અને ઇજાના સ્થાન પર આધાર રાખીને, કેટલાક કેસોમાં કુદરતના સામાન્ય ક્રમમાં મૃત્યુ નિપજાવવા માટેની ઇજાની પર્યાપ્તતા સાબિત થવી જોઈએ અને તે હકીકત પરથી અનુમાન કરી શકાતી નથી કે મૃત્યુ વાસ્તવમાં થયું છે.”

૧૮. ઉપરોક્ત સિદ્ધાંતને ધ્યાનમાં રાખીને, જ્યારે આપણે હાલના કેસની હકીકતો તપાસીએ છીએ, ત્યારે મૃતકને બહુવિધ ફેક્ચર સાથે માથામાં ઇજાઓ થઈ હતી, મગજના જમણા ફ્રન્ટો ટેમ્પોરો પેરિએટલ પ્રદેશમાં જમણા ફ્રન્ટો ટેમ્પોરલ અને ટેમ્પોરો પેરિએટલ રિજન ઇન્ફાર્ટ, ક્લિપક્ષીય ટેમ્પોરલ રિજન અને જમણા પેરિએટલ રિજનમાં હેમેરેજિક કન્ટ્યુશન થયું હતું. જે રીતે ઇજા પહોંચાડવામાં આવી હતી તે રીતે વપરાયેલ હથિયાર સ્પષ્ટપણે સ્થાપિત કરે છે કે અપીલકર્તાઓ એવી ઇજા પહોંચાડવાનો ઇરાદો ધરાવતા હતા જે કુદરતના સામાન્ય ક્રમમાં મૃત્યુ નિપજાવવા માટે પૂરતી હતી. કેસની હકીકતો અને સંજોગોને ધ્યાનમાં લેતાં, અમારો અભિપ્રાય છે કે આઈપીસી ની કલમ ૩૦૨

હેઠળ અપીલકર્તાઓની દોષસિદ્ધિ આઈપીસી ની કલમ ૩૦૪ ભાગ-૧ હેઠળની દોષસિદ્ધિ તરીકે રૂપાંતરિત થવી જોઈએ.

૧૯. પરિણામે, આઈપીસી ની કલમ ૩૦૨ સાથે વંચાણે કલમ ૩૪ હેઠળ અપીલકર્તાઓની દોષસિદ્ધિ આઈપીસી ની કલમ ૩૦૪ ભાગ-૧ હેઠળની દોષસિદ્ધિ તરીકે રૂપાંતરિત કરવામાં આવે છે અને અપીલકર્તાઓને સાત વર્ષની કેદ ભોગવવાની સજા ફટકારવામાં આવે છે અને અપીલો અંશતઃ મંજૂર કરવામાં આવે છે. અપીલકર્તા ગુરવિન્દર સિંહ દસ વર્ષથી વધુ સમયથી જેલ ભોગવી ચૂક્યા હોવાનું કહેવાય છે, તેથી જો અન્ય કોઈ કેસમાં તેમની હાજરીની જરૂર ન હોય તો તેમને તાત્કાલિક મુક્ત કરવાનો આદેશ આપવામાં આવે છે. અપીલકર્તા સતનામ સિંહને બાકીની સજા ભોગવવા માટે આત્મસમર્પણ કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે, તેમ ન કરવા પર, તેને કસ્ટડીમાં લેવામાં આવશે.

અપીલો અંશતઃ મંજૂર કરવામાં આવી.

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====